

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

STEV. (NO.) 141.

CHICAGO, ILL., TOREK, 25. JULIJA — TUESDAY, JULY 25, 1939

LETNIK (VOL.) XLVIII.

Sijajno uspela slavnost KSKJ - Vesti o novem 'pomirjanju'

Pomemben dan v Jolietu, ki je privabil na tisoče ljudstva iz celega osrednjega zapada in tudi iz oddaljenejših krajev. — Slovesna blagoslovitev novega doma KSKJ. — Po dopoldanskih cerkvenih slovesnostih sledile slavnosti na prostem.

Joliet, Ill. — Lep in zgodovinski zanimiv je bil dan 23. julija, ki bo ostal vsem udeležencem v prijetnem spominu. Na omenjeni dan je bil namreč blagoslovljen in uradno izročen svojemu namenu novi krasni dom, ki si ga je postavila za 45 letnico prva in najstarejša slovenska podpornica organizacija, Kranjsko Slovenska Katoliška Jednota, v svojem rojstnem kraju — Jolietu.

Pomembnost dogodka in pa krasno vreme je dalo pobudo, da se je nepregledna množica slovenskega naroda osrednjega zapada zgrnila v ameriški slovenski Rim, da prisostvuje tej redki slavnosti.

Malo pred 10. uro se je pričela povorka s slavno jolietško godbo na čelu po Indiana cesti okrog novega doma, vsega okrašenega s slovenskimi in ameriški trobojnicami, nazaj proti cerkvi sv. Jožefa, kjer se je ob 10. uri pričela slovesna sv. maša, ki jo je daroval duhovni vodja KSKJ, preč. g. M. J. Butala, ob asistenci preč. g. Remšgarja, ki se mudi na obisku iz starega kraja pri svojih sorodnikih, obenem pa proučuje ameriške razmere, ter preč. pomožnega župnika Rev. M. Cepona.

Slovesno propoved pa je imel preč. g. Rt. Rev. Oman, župnik sv. Lovrenca v Clevelandu. Preč. g. kanonik je v globoko zamišljenem govoru tudi omenil, da je KSKJ poleg raznih zavarovalnin in drugih materialnih ugodnosti, ki jih deli svojim članom in članicam, poklicana skrbeti tudi za dušni blagor svojega članstva ter jih opominjati na spolnjevanje svojih verskih dolžnosti. Omenil je, kako dalekovidni so bili pionirji in ustanovitelji, ki so se zavedali, da ni dovolj, da se preskrbi svojim potomcem samo denarna pomoč, marveč, da se jih opominja tudi, da žive po veri svojih pionirjev, ki naj se postavijo tudi za načela krščanstva, kadar in kjer koli je potreba.

Poleg že omenjenih č. gg. so bili navzoči tudi preč. g. dekan M. Šavs iz Shakopee, Minn., in preč. g. F. Jager, sestanovitelja, ter preč. g. Aleksander, gvardijan oo. frančiškanov iz Lemonta z dvema drugima frančiškanoma.

Takoj po sv. maši se je razvila zopet povorka k novemu domu, kjer je preč. g. duhovni vodja KSKJ, Rev. M. J. Butala, ob navzočnosti že omenjenih č. gg. in velike množice izvršil blagoslov.

Zatem je nastopil Hon. G. T. Jones, župan mesta Joliet, ki je najprej pozdravil tuje goste, nato pa omenil, da se mesto Joliet čuti zelo počaščeno, da si je KSKJ izbrala to mesto za glavni urad. Obenem je tudi omenil, da ima stike z Slovenci že nad 40 let, ter jih pozna kot dobre prijatelje in državljane.

Nato je pozdravil navzoče gl. predsednik Mr. John Germ iz Pueblo in opominjal zlasti mlaj-

RELIF POD PREISKAVO

Razmere relifarjev bodo temeljito preiskane.

Chicago, Ill. — Pod temeljito preiskavo nameravajo oblasti v Illinoisu postaviti javni relif, kakor tudi relifarje same. Namen tega bo, da se odpravijo z relifa vse osebe, katere tega niso potrebne. Teoretično bo vsaka družina vzeta z relifa in bo morala ponovno zaposliti zanj. Vsa ta preiskava bo morala biti končana do 15. oktobra. Točasno se potom relifa oskrbuje v Illinoisu okrog 570.000 oseb.

CIO SE BO OBRNILA NA ROOSEVELTA

Chicago, Ill. — CIO unija delavcev v "packing" industriji se namerava obrniti na predsednika Roosevelta z apelom za njegovo posredovanje pri sporu med unijo in Armour družbo. CIO, kakor že poročano, je zagrozila s stavko, ako družba ne bo pristala na nova pogajanja. Družba je zadnji teden zavrnila predlog za razgovore, pri katerih bi tukajšnji mestni odbor posredoval. CIO unija zahteva, da mora Armour družba pristati na enotni pogodbo za 17 od 29 svojih delavnic širom očezele, v katerih ima CIO večino. Družba nasprotno hoče, da se vrše pogajanja v vsaki delavnici posebej.

še, naj vedno in povsod delajo za KSKJ, ki se vedno bolj izroča v njih vodstvo, da bo v doglednem času, ko bo moralo sprejeti poslovanje na svoje rame, kos svoji nalogi. To je resnica, je omenil, da že sedaj je izmed 27 gl. uradnikov 12 takih, ki so tu rojeni.

Preč. g. dekan M. Šavs je omenil, da ob času ustanovitve KSKJ je imelo mesto Joliet malo cerkvice in mali dom. Danes ob 45 letnici ima pa veličastno cerkev in lep moderen dom, oboje je v čast in ponos, ne samo Jolietu, pač pa celemu slovenskemu narodu.

Prireditve se je nato nadaljevala popoldne na prostem, na obširnem Oak Grove pri Rockdale. Vršil se je tamkaj poučen in zanimiv govorniški program, pri katerem so nastopili gl. uradniki KSKJ, ter razni drugi gostje, duhovniki in lajki. Obenem pa je bila ta popoldanska prireditve tudi nekak prijateljski sestanek, ko so se srečavali prijatelji iz raznih krajev ter v senci košatih hrastov obujali spomine prešlih dni.

Tako nekako se je vršil slavnostni dan 45 letnice naše dične KSKJ, v njenem rojstnem kraju Jolietu.

Opis doma in drugo podrobnejše nam je objubljeno in sledi v eni prih. številki.

UTRJEVANJE JUGOSLAVIJE

Na severni meji proti Nemčiji se grade utrdbe.

Ljubljana, Jugoslavija. — Iz vojaških krogov se je izvedelo zadnji teden, da se je podvzelo utrjevanje jugoslovanske meje v Sloveniji napram Nemčiji. Naročenih je bilo 5000 železniških vozov raznega materiala za zgraditev utrdb za artilerijo in barikad za tanke. Povdarja pa se pri tem, da to utrjevanje ni nikako znamenje, da bi bili med Nemčijo in Jugoslavijo kakšni napeti odnosi; nasprotno, med obema državama vlada prijateljstvo in utrdbe se grade z namenom, da se zagotovi jugoslovanska nevtralnost.

"PO BOŽJI IN HITLERJEVI VOLJI"

Bratislava, Čehoslovaška. — Slovaški parlament je zadnji petek sprejel novo državno ustavo. V bodoče bo ta država, ki je neodvisna "po volji Boga in Adolfa Hitlerja," kakor se je izrazil nje min. predsednik, Jos. Tiso, avtoritarna republika. Imela bo sicer parlament, toda vladal jo bo polsebeni državni svet deseterih oseb, ki bo lahko izdajal odloke brez odobritve parlamenta.

KAKO LAHKO OHRANIŠ SLOZNOST Z ŽENO

Cincinnati, O. — Ako hočeš živeti s svojo ženo v slogi, brez prepira, lahko to dosežeš, ako se ravnas po receptu, ki ga je dal zadnji petek predsednik nekega ženskega kolegija, po imenu dr. James M. Wood. Skrivnost je v tem, je dejal profesor, da storiš vse, kar ti reče žene, in sicer takoj, brez vsakega ugovora. Na ta način boš izvrstno izhajal.

'ŠIRITE AMER. SLOVENCA'

POGAJANJA MED SOVJETI IN NAZIJI

Moskva, Rusija. — Na tukajšnji radio postaji se je zadnji petek objavilo, da se vršijo med Rusijo in Nemčijo trgovinska pogajanja. V to svrhu se mudi v Berlinu posebna sovjetska delegacija.

PO KAT. SVETU

Vatikan. — "Osservatore Romano," ki je napol uradno vatikansko glasilo, je zadnji torek objavilo glede gdanjskega spora, da se Vatikan v to zadevo ne spušča, marveč, da je njega delo samo duhovno pomirjevanje ljudstva, priporočujoč mu pravičnost.

Pariz, Francija. — S pomočjo zbiranja rabljenih znamk se je dosegel tak sklad tekom lanskega leta, da se je krstilo v raznih misijonskih deželah okrog 6000 poganskih otrok. To se je objavilo na zborovanju neke katoliške ustanove.

St. Quentin. — V tukajšnjem mestu se bodo lahko zopet vršile javne procesije, ki so bile prepovedane celih 63 let. Večina mestnega prebivalstva, katerega je 63.000, se je razveselila te odredbe.

London, Anglija. — Neke katoliško procesije, v kateri je bilo do 5000 ljudi, je zajel vihar z nalivom. Neki anglikanski vikar pa je ob tej priliki pokazal izredno širokogrudnost, da je namreč dal katoličanom na razpolago svoje cerkev in šolo.

PREISKAVA ZA BODOČE MATERE

Springfield, Ill. — Zadnji petek je postal veljaven zakon, sprejet od zadnjega zasedanja državne zakonodajne, po katerem se bodo morale vse bodoče matere podvreči zdravniški preiskavi glede sifilisa. Pri debati o tem predlogu se je povdarjalo, da bi se lahko rešilo dosti otrok, ki

IZJAVA ANGL. MINISTRA

Eden članov angleške vlade izjavil, da se bo skušala Anglija z novim načrtom približati Hitlerju.

London, Anglija. — V Angliji se kuje načrt za novo prijateljsko približevanje Nemčiji, ki bi imelo namen, približati Hitlerja k izpremembi njegove tujezemske politike ter ga pripraviti k sodelovanju z Anglijo in drugimi državami. Pričakuje se sicer, da bo Chamberlain zanikal uradno veljavnost teh govorov, toda težko pa jim bo vzel vso pomembnost, kajti izšlo se je direktno od enega članov njegovega vladnega kabineta, namreč od ministra za prekomorsko trgovino, R. S. Hudsona.

Kakor se je ta mož izrazil, stala imela zadnji teden tajni razgovor s Hitlerjem med trgovinskim odposlancem, med katerim je temu predložil osnutek celotnega načrta; povdarja, da je o celi zadevi obvestil Chamberlaina. Ena glavnih točk tega načrta, kakor pravi, je, da se Hitlerju enkrat za vselej pove, da Anglija ne btrpela podjarmljenja Evrope potom sile; istočasno pa Anglija obljublja, da bo poskrbela za to, da bo dobila Nemčija svoje pravice, predvsem dostop do surovin, ako se bo Hitler povrnil na pot mirne diplomacije. Dalje, da ima Hitler pristati na omejitve oboroževanja, ako že ne na razorožitev, in pri tem mu bo Anglija pomagala, da bo lahko spravil industrijo s sedanjega vojnega stanja na mirno stanje. Obenem pa bo moral Hitler tudi zapustiti bivšo Čehoslovaško.

Z zanimanjem se zdaj pričakuje, kaj bo uradna Anglija rekla k tej izjavi ministra in k temu načrtu.

pridejo na svet s sifilisom, ako bi se prej matere podvrele preiskavi.

Iz Jugoslavije

Ganljiva oporoka skromnega starčka, ki je vse svoje življenje garal, da je ob smrti volil siromakom dokaj lepe prihranke. — Vlak je zdobil avto, voznik je pa ostal živ. — Razne druge vesti in novice.

Starček, ki je hranil za siromake

Ljubljana, 9. julija. — Na Galjevici 218 je že nekaj let živel star, skromen možiček, Jakob Strle, znan pod domačim imenom "Ižanc." Med sedmi je bil priljubljen, saj jim je vedno rad pomagal z navsveti in z dejanji pri vrtnarskih in drugih delih, čeprav je bil malce godrnjav, skoraj čudak. Do zadnjega je bil še čvrst in zdrav, kakor pristen Ižanec mora biti. Pred kratkim pa ga je bolezen vrgla na posteljo in v noči od sobote na nedeljo je možiček umrl.

Mož je dočkal 82 let. Doma je bil z Iga, bil pa je trikrat v Ameriki. S trdim delom si je na Igu ustvaril lepo domačijo. Veljal je za trdnega kmeta in pametnega gospodarja. Toda na starost se je preselil v Ljubljano, kjer si je v delavski naselbini na Galjevici postavil skromno hišico. Tam je živel precej osamljeno življenje. Svoje posestvo na Igu pa je prodal.

V Ljubljani si ni privoščil nobenih dobrot, oblečen je bil v najbolj ubožno obleko, tako, da bi se ga človek na cesti skoraj usmilil.

Kako se je v tej trdi, grčavi in čudaški izanski osebi skrivala nad vse blaga duša, pa je pokazala njegova zadnja volja.

V svoji oporoki je zapustil stari Ižanec: ljubljanskim mestnim revežem znesek 10.000 din, ljubljanskim slepim vojnim invalidom 5000 din, zavod na Rakovniku 10.000 din. Pokojnik je bil vedno goreč čestilec Matere Pomočnice na Rakovniku.

Spomnil se je tudi svoje dolgoletne postrežnice gdé. France, kateri je zapustil svojo hišico in lep kupček denarja. Tudi druge določbe v oporoki, ki so bolj zasebne značaja, pričajo o njegovih duševni plemenitosti in pristni krščanski dobroti.

Huda prometna nesreča

Ormož, 8. julija. — Na progah med Ljutomerom in Ormožem je prišlo do hude prometne nesreče, ki se edino po čudežnem naključju ni končala s smrtjo.

Vlak je zdobil osebni avtomobil na prehodu pri postajališču v Pušencih pri Ormožu. Dr. med. Jurij Čarf iz Ormoža se je peljal v petek proti večeru s svojim osebnim avtomobilom po državni cesti iz Središča proti Ormožu. Nesreča je hotela, da je ravno tisti trenutek, ko je zdravnik privozil do prelaza na omenjeni progah, pripeljal po nepregledni progah iz postajališča mešani vlak. Vlak je vozil proti Ljutomeru. Trčenje avtomobila je bilo z vlakom neizogibno. Preden sta mogla voznik

avtomobila ter strojevodka kaj, je lokomotiva že udarila v avtomobil, ki je ta trenutek stal ravno čez progo. Železniški stroj je avto takoj prevrnil, ga vrgel malo predse. Strojevodka je zaviral kar se je dalo, toda vlak je še enkrat prišel do prevrnjenega avtomobila, ga valjal pred seboj in mlet kakih 10 m čez most, ga vrgel ob ograjo in pokopal pod ruševine dr. Čarfa, katerega je med valjanjem vrglo iz avtomobila. To je bila neverjetna sreča in po drugi strani rešitev za njegovo življenje, ker bi ga sicer moralo popolnoma zmečkati.

Ponesrečenec ima zdrobljene čeljusti in nosno kost, pa tudi drugače je ves ranjen in pobit, pa kljub tolikemu valjanju nima polomljenih udov in je upanje, da bo okrevал.

Velik požar

Dosedaj še neznani storilec so podtaknili ogenj na velikem gospodarskem posloplju posestnika Prekorška v Vojniku pri Celju. Poslopje je bilo takoj v plamenih. Dasi so se gasilci na vso moč trudili, niso mogli zaradi vetra ničesar rešiti. Škode je nad 80.000 dinarjev.

Smrtna kosa

V Zalogu v cerkljanski županiji je umrl dne 4. julija g. Jernej Kovič, upokojeni župnik polniški. Rojen je bil pri Sv. Heleni pod Ljubljano leta 1876. Kot šestošolec je bil potrjen v vojak in je služil dve leti, nakar je šel v bogoslovje in leta 1903 pel novo mašo. Služboval je v Starem trgu pri Ložu, v St. Vidu pri Stični, v Smartnem pri Litiji in na Polšniku.

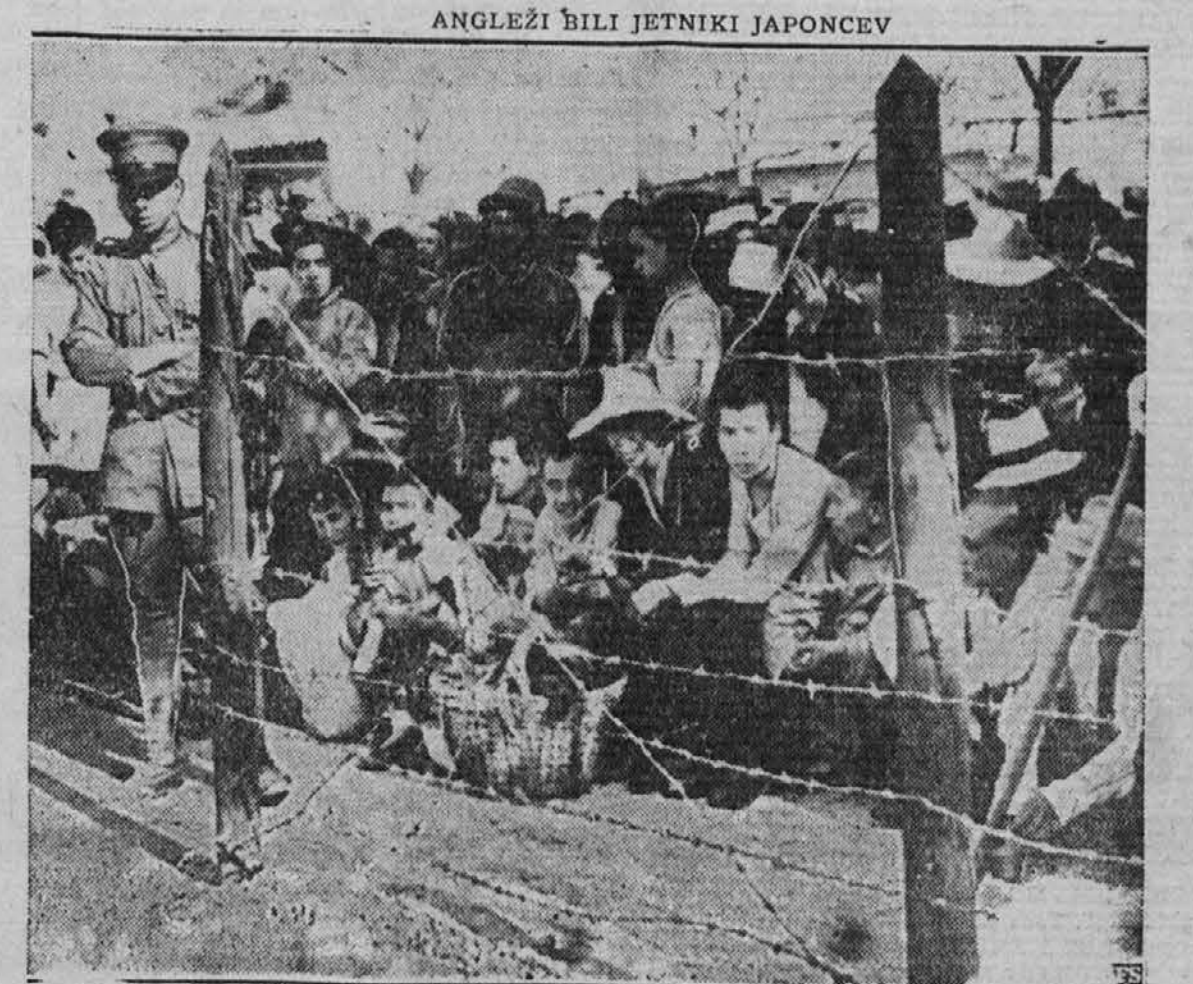
Kradli so

Mali kazenski senat v Mariboru je obsodil 47 letnega Ivana Mlakarja na leto dni in 6 mesecev zapora, 36 letnega Riharda Šobo na leto dni in dva meseca zapora, 24 letnega Antona Predana na šest mesecev zapora, ker so odpejli Mariji Verovnik iz Zgoranje Kaple dve kobilici, Dr. Kleinovsku iz Radmošancev tudi dve kobilici, Elizabeti Senkovič in Ferdinandu Hribniku iz Brezna, pa enovprežni voz. Kobile in oba voza in vse skupaj so prodali v Zagreb, izkupiček pa zapravili.

Vino v kanal

V neki gostilni v mariborski okolici so organi zaplenili dva sode vina. Pri analizi se je izkazalo, da je bilo vino ponarejeno in kvarno za človeško zdravje, zato so ga iztočili v kanal.

Vsak teden en dopis, naj bo geslo vsakega dopisnika "A. S.!"

Točasno se vrše v Tokio, Japonska, pogajanja med angleškimi in japonskimi zastopniki, da se reši kritična mednarodna situacija, ki se je pojavila, ko so Japonci zabarikadirali angleško in francosko koncesijo v kitajskem mestu Tientsinu. Slika kaže električne žice, s katerimi so Japonci obdali koncesijo.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljbov in dnevoov po praznikih.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Njegov uredništvo in uprava: 1849 W. Cermak Rd., Chicago Telefon: CANAL 5544

Naročnina:		Subscription:	
Za čelo leta	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za čelo leta	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half year	3.00
Za četrt leta	1.75	For three months	1.75
Posamezna številka	3c	Single copy	3c

Dopolni vsakega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopolne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Rasizem

Grda spaka je to. V prvi vrsti občutijo grdobo rasizma Judje. Drugi tudi. Vest je gorostasna, pa je le bila poslana v svet, da hoče Hitler pokazati vrata pet milijonom Čehov in pripraviti gnezdo svojim Nemcem. Morda se s Stalinom poglihata celo pri Judih. Hitler jih imenuje "umazani Judje", in "napol nigerski hibridi". Ampak prav Marks in Engels sta rabila take čedne izraze. Ko sta se zlasala Marks in La Salle, je Marks prišel z—rasizmom nad Juda La Salla. Engels mu je pri enakem rasizmu sekundiral. Morda velja: Kako pač kaže. Zapisal je Marks: "... oblika glave in porast las kaže, da je (La Salle) prišel izmed Črncev, ki so se pridružili Mozesu pri begu iz Egipta (če se ni njegova mati ali stara mati na očetovi strani križala s kakim nigrom). Ta zveza med Judom in Nemcem na nigerski podlagi je porodila izrednega hibrida. Vsiljivost tega dečka je tudi negroidska".

Komunisti so ogorčeni nad Hitlerem, ko rasizno brca Čeha. Ako se pa Stalin pogliha s Hitlerem, lahko zaprejo oči radi — rasizma, saj jih sam Engels opravičuje. Hegel je zaničeval južne in zapadne Slovane (Jugoslovane in Čehoslovake) ter jih je imenoval "zadnji ostaniki barbarizma". Engels je hodil v šolo pri Hegelu, pa je pri zaničevanju Slovanov prekoslil učitelja. Čehom dovoli le, da bi smeli izginiti. Hitler v svojih sanjah o "Mitteleuropa" nadaljuje, kjer je pričel Engels.

Ruski revolucionist Bakunin se je boril z Marksom in Engelsom za prvenstvo. Bakunin je priporočal "demokratsko in socialno revolucijo", da se Čehi rešijo izpod jarma Habsburžanov. Engels je imenoval to absurdnost, ker "bi to odrezalo Nemce od Adrije in bi se morala upostaviti neodvisna država od "cunj in flik" južnih Slovanov". Engels je bil proti samodoločevanju in je odobral kontrolo Nemcev nad Čehi. Dne 4. julija l. 1866 je pisal Marksu radi avstro-pruskega konflikta in obžaloval, da je bila Avstrija iztisnjena iz Nemčije in izrazil upanje, da bo kmalu zedinjena z Nemčijo. Bal se je na Češkem "naraščaja slavizma". Tako že l. 1866.

Zanimivo. Izgleda, da se sedanje Stalinovo obnašanje popolnoma strinja z Marksovimi nazori o obnašanju Rusov. Marks je črtil vse, kakor je bilo ruskega, in že golo ime ga je spravilo v jezo. Marks je rekel, da je beseda "čast" v rusčini nepoznana (Hitler trdi isto). Bil je odločno zoper to, da bi se Ruse pripustilo v svet mednarodne delavske zveze. Engels je sledil prijatelju v srdu do Rusov. V pismu je izjavil: "Oni (ruski radikali) se vrivajo povsod med delavce, hočejo imeti vodilna mesta in prihajajo s svojimi zasebnimi prepri in intrigami, ki so med Rusi neizogibne".

Ne vem, koliko se to nanaša na slovanske Ruse, in koliko le na "Ruse", kakršni so tudi dandanes s Stalinom vred v Kremlinu. Ako Marks in Engels nista zaupala "Rusom", tem makiavelističnim stalinovcem, bi ne bilo ravno slabo, ako bi jima zdaj svet sledil in bi stalinovcem res ne zaupal.

Najmanj poučljivo pa je, kakšno stališče sta zavzela Juda Marks in Engels napram osvobojenju Čehov in Jugoslovanov.

Mnogim kar srce zaigra, ako slišijo nekaj o Marksu ali Engesu. Ne trdim, da bi ne bila zastopala in propagirala nobenega dobrega načela pri ekonomiji, ampak pri narodni svobodi, in to je podlaga socialni ekonomiji pri vsakem narodu, sta bila prava rasista. Hitleru sta lahko za vzor pri zatiranju slovanske svobode, in če se oženi Hitler pri Stalinovi Rusiji, bo tudi oča Stalin šel preko vsega rasizma. Slovani morajo iskati lastne voditelje, pa ne zljati za takimi, ki jih črtijo. In tu so Judje grobokopi, ne voditelji ali rešitelji.

Sedanje napete razmere v Evropi je dobro ponazoril kartunist "Daily Newsa". Naslikal je past za podgane. Na pasti je nastavljena slanina, ki predstavlja Poljsko. Podgana predstavlja nemškega firerja, ki slanino opazuje in premišljuje, če naj seže po njej ali ne. Če bo segel je

nevarnost, da se sproži past in bo vojna, ki bo kakor past zagrabil Hitlerja. Zatem pa stoji veliko nepojasnjeno vprašanje, kako bi se Hitler oprostil te pasti. V past je lahko priti, iz pasti težko. Dobra slika.

Neka legenda pripoveduje, ko je Bog Hrvatov ustvaril, da jih je vprašal, da naj povedo, kako se jim naj uredi njihovo deželo. Pa so Hrvati odgovorili: Gospodine, za ovo imamo še dosti vremena, za ovo Ti hočemo još kazati... Zgleda, da imajo bratje onkraj Sotle in Kolpe res dosti vremena. Vprašanje pa je, kako dolgo ga bodo imeli?

Kaj je razlika, če da postreliti skupino državljanov Hitler, Franco, ali pa Stalin? Gospod Witkovich pri Napreju bo znal na to vprašanje podati odgovor.

Rdeči komiterni se dolgo časa ni posrečilo dobiti primernega človeka, ki naj bi slovenskim delavcem v Ameriki prodajal Stalinov komunizem v sendvičih, kakor n. pr. prodajajo po vogalih "hot dogs". George se pa v tej službi kaže nekam spretnega in pravi svojim odjemalcem: Bodi karkoli hočeš, katoličan, socialist, komunist, fašist, ali kar si že, moj "hot dog sendvič" je dober, okusen, ti bo ugajal, le pokusi ga! S hudim Stalinovim česnom sendvičev za enkrat še ne maže, to pride pozneje, ko se gostje navadijo na rudečo papriko iz Moskve...

MALO S POTOVANJA NA FARME V DRŽAVO WISCONSIN

Cleveland, O.

Ker smo mestni ljudje v vednem prahu in dimu, si včasih zaželimo, da pridemo na sveži zrak. Tako sva si tudi jaz in moja boljša polovica zaželela nekoliko oddiha. Ker je pa bil Mr. Grdina nekaj dni predno smo odpotovali pri nas, nam je svetoval, da se odpeljemo na farmo na Willard, Wisconsin. Zatrjeval nam je, da so tam lepe farme in sila prijudni ljudje. Torej na Willard. Premišljevali smo, s čim naj se odpeljemo na tako dolgo pot. Za letalo smo prelahki, naša kara, (kakor v Wisconsinu imenujejo) je že bolj v letih in bi se morebiti kje na samoti skužala. Torej na njo se ni preveč zanesti. Poslužili smo se torej busa. — V soboto 1. julija jo odrinemo proti Chicagu jaz, moja soproga, hči Mary in njena hči Fany. Vožnja do Chicage je bila še nekako povoljna, ker se je še nismo naveličali. V Chicagu smo morali prestopiti. Tisti, ki so bili vajeni vožnje, so šli kar na drugi bus, mi smo pa čakali na postaji, kedaj nas bo kdo poklical. Ko smo prišli do busov, sta bila oba že zasedena. Ker nas je bilo še precejšnje število, ki nismo mogli najti prostora, se nekdo izmed uradnikov domisli, da imajo neke še en bus, ki je bil menda že več let v penzjonu, vsaj izgledal je tako. Ker nismo hoteli v ta ponujani bus, pravi uradnik, da drugi bus ne pride še čez par ur. Kaj smo hoteli? Pojdi, ali ostani. Tako smo z nevoljo vstopili v ta rezervni bus. Dokler je vozil počasi, je še bilo, ampak cvilil je in "cajhnal," kot duše v vicah. Ko je pa malo bolj zaronal,

nas je pa premetaval in stresal, kakor za stavo. Večkrat sem se prijel za želedec, da sem se prepričal, če je še na pravem mestu. Bal sem se pri tem seveda, tudi za boljše polovico, ki je bolj taka, kot so debele ljudje in seveda tudi bolj občutljiva. Dobro, da je bilo z nami, ki so venomer kričali in peli, da nam je bil krajši čas. Ko smo srečni prišli v Madison, Wis., smo se preselili v drugi bus, bilo je okrog ene popolnoči. Ta bus je bil že nekoliko bolj. Okrog šeste ure zjutraj smo prišli v Fairchild. Ker smo nameravali k Tolenovim, nas je sin Jože že čakal in nas zelo vljudno sprejel, česar ne morem pozabiti. Ko nas je peljal kakih 15 milj od postaje do njih doma, so nas tam že čakali Mrs. Toleny, nje soproga in sin Jože. V trenutku je bilo vse trpljenje pozabljeno. Kako ne, ko smo pa prišli med tako dobre ljudi. Nismo v sorodu, pa je Mrs. Toleny moja bližnja v starem kraju in smo bili zelo prijatelji z vso družino. Tolenijevi so nam dali na razpolago lepe sobe za spanje, kjer smo se od težke vožnje lahko odpočili. — Takoj ko smo prišli tja, nam je Mrs. Toleny pripravila zajutrek, pa se človeku, ki je na tako dolgi poti ne ljubi jesti. Toda ona nas je priganjala in tako smo se poslužili ponujane. Tolenijevi so zelo prijazni, njih otroci so vljudni in prav lepo slovensko govorijo, česar se po mestih zelo pogreša. Mr. Toleny je mož na pravem mestu; vljuden in prijazen in človek bi ga poslušal noč in dan, ker ima vedno kaj novega in poudčnega povedati. Marsikaj sva se zmenila, česar poprej nisem vedel. Hvala mu. To je bilo zares veselo snidenje po 47 letih. Zlasti se

V BOLNIŠNICO JE MORALA

Johnstown, Pa.

Dolgo časa sem odlašala, končno sem se vendar mogla odločiti, v zaupanju na Bogu in Marijo ter se podati v bolnišnico, kakor mi je nasvetoval zdravnik in se tam podvredni operaciji. Hvala Bogu, operacija sem srečno prestala in sem dosedaj že toliko okrevala, da se zdravim doma. — V prijetno dolžnost si štejem, da se lepo zahvalim vsem, ki so me v bolnišnici obiskovali. Hvala č. Fathru Tomažu Hoge in č. Fathru Piju Petriču za obisk in tolažbo v bolnišnici. Hvala pa tudi članicam podružnice SZZ za krasni šopek cvetic, ki mi je bil poslan v bolnišnico in hvala tudi društvu Krščanskih žena in materi, ki so se me spomnile, ko sem bila v bolnišnici. — Hvala Mrs. Mary Švigel in Miss Švigel, ki so tako oddaljene, pa so me obiskale. Še posebno mi je v tolažbo, ker so me vsaki dan obiskovali moji sinovi in obe hčeri. Zaradi doma sem bila brez skrbi, ker je moja mlajša hčerka držala vse v redu. — Sedaj pa, kakor sem že omenila, sem že toliko okrevala, da sem doma in upam, da mi bo po malem odleglo. — Še enkrat hvala vsem skupaj, ki ste me obiskali in mi bili v tolažbo ob bolniški postelji in vsem najiskrenejši pozdrav. (Oglas.)

Louise Novsak

TO IN ONO

MOČ MATERINE LJUBEZNI

V Stockholmu je kirurg dr. Allan Ragnell nataknil mlademu moškemu, ki je od rojstva imel le eno uho, še drugo uho. Ragnell je že nekoč prej izvršil podobno operacijo. Sklicujoč se na ta primer je nekdanja starejša dama prošla zdravnika, naj ji odreže uho in njenega sina. Sin se bo namreč v kratkem poročil in mati mu je hotela kot poročni dar dati uho. Operacija je dobro odpravi tako lepotno napako uspela.

GULJAŽEV TOP

V Ulmu je umrl 82 letni tovarnar Otto Magirus. Pred več nego 50 leti je z dvema bratoma po svojem očetu, izumitelju znamenite Magirusove leste, podedoval manjšo tovarno za izdelovanje teh lestev, ki je pod Ottovim vodstvom kmalu postala velika tvrdka. Otto je bil po očetu podedoval tudi izumiteljski dar in je med drugim izumil poljsko kuhinjo, ki so ji njegovi rojaki nadeli ime "guljažev top."

NA SLOVAŠKEM PRIMANJKUJE PROFESORJEV

Iz slovaških listov povzamemo, da bo v prihodnjem šolskem letu na slovaških šolah še vedno ostalo v službi 127 profesorjev češke narodnosti, in sicer zategadelj, ker Slovaki še ne razpolagajo z zadostnim številom lastnih profesorjev za srednješolski pouk. V teku poletja bo v Bratislavi več počitniških tečajev za izpopolnitev strokovnih učite-

John Gornik

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Družinski dogodek

Cleveland, O. — Vile rojenice so se oglasile te dni pri družini Mr. in Mrs. Shuber na East 63rd street in jim prinesle v dar krepkega sinčka. Dekliško ime srečne matere je bilo Mary Cesnovar. — Nadalje so se ustavile tudi pri družini Mr. in Mrs. Jack Kolman na East 53rd street in jim tudi prinesle v dar krepkega sinčka — prvorojenca. — Častitke!

Ustreljen po nesreči

Grand, O. — Tukaj je bil na progi v gozdu po nesreči ustreljen rojak Mike Lužar, v starosti 63 let. Doma je bil iz Zaloga pri Ljubljani. Zapuščena žena, štiri sinove, tri hčere in brata. V Ameriki je živel 34 let. Nesreča se je zgodila, ko se je nahajal na lovu.

Ponesrečil z letalom

Bessemer, Pa. — Rojakinja Dragan, je pred kratkim prejela obvestilo, da je njen sin John Dragan, ki je bil pilot ambulančnega letala, katero je padlo v morje, pri tem izgubil življenje. John je pred kakimi šestimi leti vstopil v ameriško mornarico, kjer se je izuril za pilota.

Kratke vesti iz Clevelanda

Cleveland, O. — Visokorodna gospa štokljka se je zglasila pri družini Mr. in Mrs. Leo Perushak na East 173rd street in jim prinesla hčerko prvorojenko. Dekliško ime matere je Angela Kožuh. — V Lakeside bolnišnici je bil odpeljan rojak Anton Kovačič z Miller avenue. — Srebrno poroko slavila zakonca John in Angela Benčin s Shawnee Ave. Slavnost je bila s sv. mašo v cerkvi sv. Kristine v Euclidu. — Ameriške državne papirje je te dni prešlo štirinajst naših rojakov in rojakin in sicer 11 moških in tri ženske. — Ely, Minn. sta se nahajala na obisku pri Mr. in Mrs. Korich na East 82nd St. Mr. in Mrs. Frank Telich. Mr. Telich je doma iz Zirovnice pri Cerkljani. — V Washington, D. C. in na svetovno razstavo v New York so se podali Joe in Bertha Tano, sin Mrs. Jennie Butar iz Norwood Rd. ter Frank in Sophie Bradač, ki bodo tako izkoristili počitnice.

Na operacijo

Canonsburg, Pa. — Na vnetju slepiča je nevarno zbolela Miss Rose Krall in bila takoj odpeljana v Canonsburg bolnišnico, kjer je bila operirana. Operacijo je srečno prestala. Prijateljice ji žele skorajšnjega okrevanja.

Iz slovaške narodnosti, ki bodo potem kot profesorji poslani za učne moči na srednje šole.

TARZAN IN SLONOVI LJUDJE

(27)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Kako lahko bi bilo ubiti Spika, si je mislil Troll. Toda pri vsem tem se ga je bal, četudi je Spika spal, kajti je bil močnejši. Nikakor si ni mogel pridobiti poguma, za tako dejanje. Končno se je le odločil. Toda domislil se je Gonfale, zato se je spazil previdno skozi vrata koč.

Ko je bil zunaj je hotel vstati, da bi tako hitreje prišel do koč, v kateri je spala Gonfala. Pri tem je pa prevrnil neki lonec, in se mu je zdelo, da je močno zaprotal. Ustavil se je in poslušal. Spike se je samo obrnil in zopet zaspal, sam pa se je napotil proti Gonfalini koči.

Ropot, ki ga je bil napravil Troll, ko je prevrnil lonec, je prebudil Gonfalo. Kaj je bilo? Poslušala je in zaslišala čez nekaj časa lahke stopinje. Ali bodo šle te stopinje brezbržno mimo nje ali ne? Nevarnosti, ki jih je že prestala, so jo izučile, da je postala vedno bolj čuječa.

Stopinje so se čedalje bolj bližale koč. Gonfala se je v ležišču sklonila in tako čakala kaj bo. Kmalu se je na vratih prikazala temna moška postava. "Kdo je?" je vprašala. "Tih!" ne napravljaj hrupa!" Dekle je prepoznala hrupav septentarij, vsled tega se je bolj prestrašila.

POZOR! Poglej na številke poleg naslova in imena. Ako ti je naravnost potekala obnovi jo in pomagaj listu!

Nedeljski kotiček

J. M. Trunk.

PETA NEDELJA V JULIJU

Silno važna za vsakega človeka je okolica, v kateri živi, so ljudje, s katerimi občuje in mora živeti skupaj, je kraj, čas, doba, duh, strmljenje, nazor, ziranje, ko teče in poteka njegovo življenje. Vse to je važno, nikakor pa ni odločilnega pomena, ker pri vsem vplivu okolice in okoliščin ostane človek svoboden in neodvisen tudi od okoliščin pri vseh svojih odločitvah na torišču dobrega in hudega. Lahko trdimo, da je za človeka važna družba, kjer se giblje. "Povej mi, s kom se obhodiš, s kom se pajdašiš, in povem ti, kdo si". To je stara prislovica, in kakor vsaka rečunica ima svoje in vro resnično jedro. Nič ne vpliva na človeka tako, kakor vzgled onih, s katerimi vsak dan občuje, bodisi dober ali slab vzgled. Vsakdo se tudi manj varuje pred prijateljem, kakor pred sovražnikom, pred sovražnikom, katerega je za takega spoznal, preizkusil. Zato se poslužuje hudič ljudi kot orodja. Kot prijatelji in hišniki so ljudje manj sumljivi in tako spretnejši za satanski posel zapeljevanja. Ko bi ta peklenški zapeljivec, stara kača, kakor se imenuje po vsi

pravici, prišel sam, osebno, bi mu nakana takoj izpodletela. Pošlje zato druge, nikakor sebi enake, pošlje ljudi, kot navidezne prijatelje jih pošlje, da niti sumiti ne moreš, a pošlje jih v svoji satanski službi, da zapeljujejo. Tako se uredničujejo besede Kristušove, na sebi nekako neumljive: "In človekovi sovražniki človeku bodo domačini njegovi (Mat. 10, 36.)"

En sam tak človek, ki opravlja to satansko službo, zapeljuje v grehe, lahko napravi neizmerno škodo. Otrok, nedolžno dete vidi tak greh, ga posnema in greši do sive starosti, ko so kosti zapeljivceve v grobu že davno strohnele. Le nekaj jih zapelješ v greh, dva tri le pohujšaš. Vsak pa zapelje druge, in ti zopet druge. Tako gre naprej kakor povaljen, kakor plaz, dokler ni vse poplavljeno, vse zasuto in pokopano. Število naraste in gre v stotine in tisočine, da ni več mogoče najti števila zapeljanih. To je pretresljivo. Zapeljivec tega ne vidi, le Kristus je videl to gorje in zato zapretil: "Gorje svetu zaradi pohujšanja (Mat. 18,7.)" Paži, kaj delaš.

cerkev je bila dvakrat premajhna za vso množico, ki je hotela počastiti svojega mladega rojaka. Je pa tudi res, da družina Godničev to zasluži: v sto letih je izšel izpod iste kmečke strehe že četrti delavec v vinogradu Gospodovem. Vsako generacijo eden! Če Bog da bo v nekaj letih že celo peti, brat sedanjega novomašnika.

Slavnosti v Gorici

V času od 11. do 18. junija so se vršile v stolni cerkvi v Gorici molitve. Te dni je bila namreč tam izpostavljena slika svetogorske Matere Božje. Pri teh molitvah je imel pridige prejšnji tržaško-koprski škof Alojzij Fogar, kateremu so verniki izkazovali svoje simpatije. Škof Fogar je vernikom tako priljubljen, da so mu, kar se običajno sploh ne dogaja, v sami cerkvi ploskali. V cerkvi pa so bili stalno tudi policijski agentje, ki so vestno beleževali njegove besede.

KRATKE NOVICE

Iz duhovniške službe. Poslednji bilten goriške nadškofije je objavil naslednje spremembe v duhovniški službi na Goriškem: G. Ernest Bandelj je bil imenovan za vikarja v Rurah pri Grahovem. Bivši kurat Luigi Novello iz Cravera v videmski vikarjini je bil imenovan za vikarja v Ustju. V presinodalno izpitno komisijo sta bila imenovana med drugimi msgr. Hren in msgr. dr. Mihael Toroš. Viktor Stanič je bil imenovan za župnika v Kamnjah.

Žavljje so bile preimenovane. Žavljje, delavski okraj na periferiji Trsta, kjer je v zadnjih letih nastal novi tržaški industrijski center, so bile sedaj preimenovane v Aquinio. Že lani, ko se je v Trstu mučil Mussolini, je bilo sklenjeno, da bo okolica rafinerije mineralnih olj "Aquila" dobila po njej ime. Sedaj so to ime razširili kar na ves okraj.

Novi grobovi. V Trstu so umrli Marija Veršičeva v starosti 35 let, Josip Umkar, star 67 let in Emilija Sošičeva v starosti 25 let, v Gorici pa Anton Klanjšček, ki je bil star 52 let.

Trst. Državna cestna ustanova (AASS) bo podrževala nadaljnih 2.000 km cest v državi od tega odpade 26 km na tržaško, 95 km na pulsko, 20 km na goriško in 25 km na videmsko provinco.

Biserna poroka. V Matenji vasi pri Prestranku, sta obhajala biserno poroko Jože in Marija Žitko, po domače Skočava. Ganljivo je bilo videti, kako sta klečala v krogu številnih sinov in vnukov pred istim oltarjem, kjer sta si pred 60 leti obljubila zvestobo. Mater Škačevu ceni in spoštuje vsa okolica zaradi njene dobrotljivosti. Oba sta še izredno čvrsta in zdrava.

dolgo kakšnih 10 km in tik pred jezom 35 m globoko. Tudi cesto od Sv. Lucije proti Tolminu prestavljajo višje in je trenutno ves promet usmerjen preko Volč. Verjetno je, da bo doblarska centrala popolnoma v pogonu še pred jesenjo.

Kazni za slabo mleko

Zadnjič je italijansko časopisje poročalo o številnih kaznih, izrečenih na Goriškem nad onimi kmetičami, ki prodajajo v mestu mleko. Mlekarice je obsodilo goriško sodišče zaradi tega, ker so prodajale preslabo mleko. Med drugimi so bile kaznovane: Ivana Turel iz Renč, Komel Marija iz Loke, Humar Frančka in Špacapan Emilija iz Šempasa, Rogelja Helena iz Gorice, Klanjšček Angela in Makus Ludvik iz Bukovice. Kazni so bile utemeljene s tem, da je bilo mleko, ki so ga omenjene mlekarice prodajale, premalo mastno.

Pri prodajanju mleka imajo precejšnjo težavo tudi kmetje iz okolice Pulja. Te dni je puljski prefekt točno določil meje, do kam smejo prodajati mleko samo osrednje mlekarne in nihče drugi. Zato morajo tudi tamkajšnji kmetje mleko oddajati, seveda ne zastonj, samo tem osrednjim mlekarnam.

Zanimiv gospodarski tečaj. Tržaške fašistične organizacije so priredile pred kratkim gospodinski tečaj. Končal se je s pevskim nastopom, ki je bil nekako tekmovanje zborov. Peto nagrado za zborovsko petje so dobile Dornberžanke. Posebno pozornost so vzbujale na tem tečaju žene in dekleta s Krasa in iz tržaške okolice, ki so prišle tja v svojih slikovitih narodnih nošah.

Nova maša v Komnu

V nedeljo 2. julija se je kralška prestolnica Komeno dala v praznično zelenje. Ubrano pritkravanje je vabilo k novi sv. maši g. Bernarda Godniča, nečaka g. dekana iz Dornberga. Obširna župna

MEHIŠKI PREDSEDNIK

Mehiški predsednik Lazero Cardenas, ki je bil pozdravljen od prebivalstva na svojem potovanju po Mexicali dolini.

TO IN ONO IZ DOMOVINE

Spopad med fanti
V Spodnjem Dupleku je na nekem dvorišču nastal spopad med fanti, katerega žrtev je postal 20 letni Ambrož Trep, ki je obležal ves krvav. Odpeljati so ga morali v mariborsko bolnico.

Napaden
V Hrastju pri Žusmu so neznanec napadli 19 letnega Friderika Rajniša in mu prizadeli z nožem težke poškodbe.

Jubilej gasilcev
V Guštanju so pred kratkim slavili redek jubilej — 60 letnico obstoja gasilske čete. Poudarimo ustanovitve gasilske čete je dal velik požar leta 1878. Do tedaj ni bilo organiziranih gasilcev, zato tudi niso mogli požara pogasiti in je uničil vse, kar je začelo goriti. Šele po tem požaru se je organiziral gasilska četa, ki je od svoje ustanovitve do danes mnogim rešila domove in imetje.

Nesreča na žagi
Na Čatrovi žagi na Spodnji Hudinji pri Celju je stroj zagrabil 24 letnega delavca Antona Milherja za levo roko in mu odtrgal prste. Morali so ga odpeljati v celjsko bolnico.

Promocija
Za doktorja filozofije je bil v Ljubljani promoviran pisatelj in režiser Narodnega gledališča v Ljubljani Bratko Kreft, preiški rojak iz Biserjan pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

Usodna igra z žabami
Petletni kmečki sin Franc Dajčman iz Gornjega Jakobskega dola se je šel igrat pred hišo želarke Genovefe Lubejevi. Kot navadno je stopil k jami pred hišo ki je napolnjena z vodo in se igral z žabami. Najbrže mu je pa spodrsnilo, kajti čez kako uro pozneje ga je Lubejeva našla mrtvega v vodi.

Tatovi
Na Javoru so neznanec izmotali neke noči odvedli iz hleva Ludvika Galeta do 30 kilogramov težkega prašička. Ker je svinjak precej oddaljen od hiše, jim je bilo to lahko nemoteno storiti in Galetovi niti niso slišali nikakega ropota. Galetovemu sosedu Janezu Habiču so pa iz kokošnjaka odnesli pol ducata kokoši. Eno izmed ukradenih kokoši so pozneje našli v jarku ob poti z odrezano glavo.

Nesreča v motorjem
Iz Radencev poročajo, da se je na vožnji čez Kapelo na ovinku pri Slatini Radencih ponesrečil Karel Steyer iz Črncev v Apački kotlini. Nabavil si je novo motorno kolo, s katerim se je le nekaj dni vežbal. Ko je šel na daljšo poskušno vožnjo preko Slovenskih goric, mu je na mokri cesti spodrsnilo. Pri padcu si je razbil lobanjo in so onesvečene ga pripeljali v bolnico v Murski Soboti.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

V blag spomin
PRVE OBLETNICE SMRTI
nam dragega soproga in skrbnega očeta

John Lukas,

ki je po kratkem presledku za svojo umrlo hčerjo Rosie za vedno zatnil svoje mile oči dne 9. julija 1938.

— Dragi in ljubljani soprog ter dobri in nepozabni oče!

Leto dni je že minilo od težkega spomina dne, kar od nas ločila nemila smrt te je.

Leto dni je že minilo kar črna gruda krije te duh pa tvoji živi še Nikdar pozabljen nam ne boš.

Spavaj mirno v zemlji tih, dragi oče in soprog, dokler bomo vsi združili se pri ljubemu Bogu.

Zaljubljeni ostali:
MARGARET LUKAS, soproga; JOHN in WILLIE, sinova; FRANCES, MARGARET, JOSEPHINE in MARIE, hčere.

Willard, Wis., 18. julija 1939.

SPOMINI

NA VOJAŠKO SLUŽBOVANJE V JUGOSLAVIJI PRED 15 LETI.

Piše John Strah, Eveleth, Minn.

(Dalje)
Sedaj pa si oglejmo malo bolj natančno tam civilno prebivalstvo. Isti žive tam jako in na skrajno ubožno način. Vkljub temu, da imajo široke ravnine rodovitne zemlje, isto obdelujejo le v toliko v kolikor nujno potrebujejo za domačo uporabo in to glede žita. Tobak, melone, čebula in grozdje, le isto nekateri pridelujejo v večjih množinah, katere izvažajo. Videli bomo sedaj tamkajšnjega navadnega kmeta kako prideluje žito: ječmen, pšenico, oves in rž.

Bralec lahko že vnaprej ve, da plugov tam ne poznajo takih kot na primer rabijo v Sloveniji. Kmet si že v jeseni pripravi več naravnih plugov, namreč si naseka več hrastovih rogovil katere obdela tako, da en izrasteček odreže do 1 čevljev na dolgo in ga ošpiči, drugega pa pusti dolgega, kakor je že potrebno. Dalši izrasteček z trto priveže v jarem vprežne živine in orač je ves opremljen. Čuška prrr in zemlja se rahlja pod naravnim plugom, katerega orač tišči v zemljo in bivoli vlečejo. Za slučaj da se plug pokvari, ni vredno popravila, porabi ga za kurjavo in napreže drugega. Ko enkrat vseje žito, ima spet naravno brano. Naseka veliko butaro trnja in istega vlačijo po njivi. In njiva je obdelana do žetve. Žito požanje in naloži na kupa tako, da klasje visi na izven kupa in tako se suši kar na njivi. Na sredi njive pa kmet odmeri do 10 metrov okrogel prostor. V sredo zabije močan kol. Na primerno dolgo vrv priveže dva ali tri konje in jih goni v krogu okrog tega kola tako, da se vrv ovija kola in vedno bližje priteguje konje. Ko so že tik pri kolu, iste obrne nazaj tako da se spet avtomatično razvija, itd. tako dolgo, dokler konji ne stepajo prav trdo.

Ko je žito suho ga razmeče po tem prostoru, konje priveže na kol, v roko pa dolgo preklo in čuška prrr, žito se mlati, o boy. Ko konji svoje opravijo, kmet kar z rokami omlačeno slamo odstrani, ostalo žito zdrgne na kup in čaka primerne vetrne. Ko pride primeren veter, vzame slovenskemu loparju podobno leseno lopato in meče v zrak spet toliko časa, da je žito čisto, plebave seve veter odnaša. Očiščeno žito pograbi v vreče, naloži na tovorno žival katero goni, ne domov, ampak naravnost v mesto žitnico.

Tam dobi vsoto kakršna je že cena in kadar potrebuje tega ali onega žita za prehrano, gre istega kupiti v žitnico. Tako tam kmet ne potrebuje nikake šrambe za žito ampak samo za sebe in družino, strepo, kakor tudi za žival. Šrambe za seno tam ne poznajo.

Kakor so tam kmetje spretni za obdelovanje zemlje z naravnim orodjem, so poleg tega tudi spretni "zidarski mojstri". Nekega vročega julijskega dne se je nebo zatemnilo in sledila je huda nevihta ter katastrofalno pretela celemu mestu, (ker leži v dolini) z poplavo.

Po enournem nalivu je prihrumelo iz bližnje, precej visoke gore "Pastrik" ogromno veliko vode. V neposredni bližini kasarne so stale tri majhne hišice in same zase obzidane z ograjo. Ogromna količina vode je iste polagoma začela izpodjedati, ter končno tudi vseskup odnesla v strugo Bistrice. Človeških žrtev ni bilo, ker so se prebivalci umaknili pravočasno, pač pa je ostalo le par strešnih ogradij na mestu.

Drugi dan so lastniki prav žalostno ogledovali kraj nesreče in nekaj merili. Nekdo mi je povedal, da bodo tam kmalu stale nove hiše. V dveh tednih gotovo, če ne prej. Mislil sem, da se šali, a se ni, bila je resnica. Kako se bo to zgodilo, sem dobro pazil in tudi vse delo opazil tako, da sem se celo čudil, ko sem videl čez dva tedna ravno take hiše kot so bile prejšnje z obzidjem.

Kot sem prej zapisal, da so tam prebivalci tudi spretni zid. mojstri, bodi tu povedano, da Slovencev v tem oziru prekašajo. Čez par dni po tem hudem nalivu, je eden izmed teh posestnikov v bližini kasarne izkopal precej občno jamo, okrog 4 metre v krogu, in pol metra globoko. V to jamo je nanesel prave rdeče ilovice, skoro polno jamo in polival z vodo. Nato je nagnal več otrok obojega spola in sam ter so marljivo skakali, seveda bos, po tem blatu tako dolgo, da so to blato pregnetli v nekako redko "testo". Potem je mož narezal z nožem, seve, do en čevljev dolge slamne bilice, jih vrgel v to blato in igra se je začela od kraja tako dolgo, da se je slama vgnatla po vsem "testu".

Ko je bila ta mešanica pečena, je isto basal v zato narejene modele (ravnotake kot na primer rabijo v Ribnici za zidno opeko), razkladal na sušenje na soncu in drugi dan pa vzel iz modelov in složil na sonce za tako dolgo, dokler opeka ni popolnoma suha.

Razume se, da take opeke naredi toliko, kolikor je bo v resnici potreboval. V času, ko se opeka suši, gre zidar-umetnik v gozd in naseka hrastovih dreves, katere obteše v približno 5x5 tramove. Čas zidanja se kmalu prične oz. takoj ko je opeka suha. Temelj nove hiše je navadno kar zelena trava. To rej začne zidati, kjer se mu zdi bolj primerno in temelja ni potreba nič kopati. Naredi iz ilovice primerno redko malto, začne pokladati novo, na soncu pečeno opeko ter maže z malto iste snovi, pri katerem tudi ne potrebuje nikake zidarske žlice, kar z golo roko kar, še najbolj služi roka.

Ko zid zraste do en čevljev visoko, položi 5x5 tram in spet nadaljuje z zidanjem in to se ponavlja tako dolgo dokler ni vnanji zid hiše visok 7—8 čevljev. Strop naredi iz 5x5 tramov kakor tudi strepo naredi iz enakih tramov, pokrije jo pa navadno s slamo. Pod v hiši ravno tako iz tramov, razpoke pa zadela spet z ilovico. Stene pobeli z apnom in tako ima za tamkajšne razmere, v dveh tednih pravilno hišico. Sledi še ograjni zid, kar menda služi za skrivališče njih žensk, kajti ženske se tam ne vidi, ker so vse po njih veri in zakonu pokrite. Ko dekle doseže 12 leto se po zakonu pokrije in ne vidimo jo več čeravno ti stoji pred nosom. Kar se tiče ženskega spola v teh krajih, smo le tu pa tam videli kake ženske kakega oficirja z razkritim obrazom in pa deklice do 12 leta, vse druge so bile pokrite.

V 9 mesecih sem imel vendar priliko videti dve ženski-mohamedanki in to samo po naključju. V poletnem času trpe te ženske neznošno vročino s zakritim obrazom.

Slučajno pa so dve korakale po mestu misleč seve, da jih ne bo nihče videl, so pajčolan dvignile na vrh glave tako, da so vsaj za par trenutkov dihale svež zrak in ravno na vogalu prišedši iz ene strani a jaz iz druge, se srečamo. Seve so se brž pokrile, a jaz sem jih vendar videl, kajti žensko-mohamedanko videti pomeni približno toliko, oz. če jo vidi moški drugo narodnosti, kakor dobremu slov. dekletu odstopiti od katoliške cerkve. Omembe je pa vredno, da so tamkajšne ženske izredno lepe. One ne rabijo nikakega lepoticja ali negovanja kože na obrazu. In zato so v resnici občudovanja vredne.

"Podkrnoški gospod"

Dolores Vieser: — ROMAN — Poslovenil Janez Pucelj.

In Alenka?

Ah — ta ga je vendar tako trdo in nezvesto zapustila — je bilo zastran tega, ker je grešil, da mu je bilo tako hudo? — Da jo je ljubil tako divje in nepostavno, to pač ni bil njegov največji greh — ta je bil, da jo je samo vezel, ni ji pa ničesar dal! Obsopal jo je samo z ljubkanjem, vendar se ji ni nikdar dal samega sebe. Nikdar ni čutil, da je njena duša še lepša kakor lepota njenega telesa. Nemara sploh ni bilo prav, da jo je odpustil tako samo. Vzeti bi jo bil moral s sabo na novo pot, morda bi ga bila le razumela.

"Alenka!"

Je kakor klic na pomaganje. Toda ne pomaga nič več. Vrtinec obupa zgrabi Lenarta. Kamor se obrne — povsod doni vanj grozovit očetek, povsod zadeva ob samega sebe, ob svoj jaz, ki se mu zdaj gabi.

Gorje — je bilo vse njegovo življenje zabloda?

Ali ni bilo to, da je venomer iskal samo samega sebe in samo svoje svete — ali ni bilo to strahovit greh zoper Svetega Duha, greh, ki iz njega rastejo sedmere grehote in vse smrtno temote? "Gospod — Gospod —", ječel Lenart, "zdaj je prepozno!"

Zdaj je vse izgubljeno — življenje nagaša. —

Oh, nekoč, tedaj bi bil moral spoznati: tedaj, ko mu je rekel Kališnik:

"Le kdor je sebe samega ukrotil, zna vladati."

In videl bi bil lahko to resnico na Hemi. Pa tolmačil je vse samo po svoji volji — umoril je mater s svojo trmo — strl ubogo Alenko! I kmetje, domovina — o Bog: vso dolžnost je pozabil, dokler niso prišli Turki, in je zdaj prepozno.

Zdaj, ko se je pobral v zadnji uri, zdaj ne pomaga že nič več. Tako, kakor tudi zdaj nič več ne pomaga, da spoznava svojo krivdo. Prepozno je!

V groznem vrtincu obupa mineva Lenarta zavest. Neprozorna, bela svetloba se mu sili pred razprte oči. Brezglasno in strastno zakliče v to luč:

"Gospod — Bog — kaznuj me, strahuj me — zakaj tebi sem se uprl — jaz gnusoba in nič — ti pa si Gospod!"

Čez nebo gredo težki oblaki. Mrzel, čist dih prihaja doli od Norijskih planin in na Svinji planini se sveti izgubljeni sončni pramen.

V Podjunu pa padajo prve snežinke.

Kaplanus Rutar sed na slamnici pri konjskem hlapcu z Brega in ga spoveduje. Okrog njega jih leži še dosti, ki so dobili svoj dober del od pesjanov. Rutar sam ima jedreno bučo na debelo obvezano in desna roka mu visi med dvema deščicama in togo uvezana; pri odvezi mora delati križ z levico. Po glavi mu šumi še od brezobzirnih udarcev turškega malavdra, sicer mu je pa čisto dobro.

Seveda, če pogleda človek skozi okno, tedaj bi zatulil kakor pes.

Težka roka leže kaplanu na koleno. "Kaj bi rad, Tevža?" vpraša duhovni in se okrene k staremu lovcu, ki hudo zdelan leži poleg njega na slami.

"Gospoda niso še našli?" vpraša Tevža pač že stotič.

Rutar zmaje z glavo.

"Naa," in stisne zatekle ustnice, "ga je

pač že odnesla Krka."

Stari Tevža strmi v duhovna dolgo z ubogimi rdečimi očmi. Nato reče le še hripavo:

"Naj mi berejo za njih zeleno jagrsko mašo — pak nak tako černo-libero," in zakokrene glavo v stran.

Kaplanus Rutar skriv vzdihne in gre dalje k prvemu razsekanemu kmetu. Leži jih dokaj v temačni proštovi sobi. Spodaj na dvorišču čakajo mrtvi svoje zadnje pravice. Vsa hiša je polna jokajočih, na pol blaznih ženskih in nepokojnih otrok.

Povrh tega je bila ognjena puščica zanetila streho; če začne zares snežiti, bo tekla voda po stopnicah.

Malec mukoma se kaplanus baš vzravna od bolnika in postoji dva, tri trenutke truden med otepi slame, vprav tedaj pogleda stara Polona skozi duri in mu pomigne.

"Kaj bi rada?" vpraša Rutar in ji stopi naproti.

"En pueb iz Podjune je spodaj, gospod, in bara po kaplanu."

"Kdo bi le bil?" si misli Rutar in gre doli nadvorišče.

Spodaj sloni pred cerkvenimi vrati vitek, rjav fantin ob neosedlanem konju in plaho pogleda duhovna.

"Bi rad k meni?" vpraša kaplan po slovensko.

Dečak samo prikima in motri duhovnega s črnimi očmi.

"Kdo pa si?"

"Halek z Živega dvora," odgovori fant.

"Če bi prišli h gospodarici?"

"K Alenki?" se Rutar čez mero začudi.

"Po kaj pa?"

Tedaj trznejo krčevito oči malemu Haleku; je treba precej časa, preden more odgovoriti:

Gospodarica umira — je vsa ožgana." Kaplanu zastane sapa. Je videl dokaj grozovitega od snoči, sem, ampak to —

"Turki?" vpraša hripavo.

Halek skomigne z rameni in naglo skrije obraz konju ob gladki vrat.

"Me je velela ona poklicati?"

"Ona," prikima dečko in zahtji; "a hitro, sicer —"

Kaplanus okleva za trenutek. Kaj sme zapustiti svoje kmete? Seveda, gotovo jih sme. Šaj je tudi Gospod Jezus Kristus pustil devet in devetdeset ovac v puščavi in šel za eno izgubljeno! Pa ali ne bi mogel morda Silvester —

Tako premišlja Rutar za misel dolgo, potem odvrši v hišo in je čez pet minut spet pri Haleku na dvorišču.

"Hočete jezdit?" vpraša fant in si otrne solze.

"Šaj, daj!" reče kaplan resno. In že se zavihti s cerkvene stopnice konju na široki hrbet in posadi Haleka predse.

In medtem ko zagoreli dečko pripoveduje "gospodu duhovniku", kako so našli dobro gospodarico, dirja krepki konj proti vzhodu.

Po travnikih okrog Živega dvora leži razpodena živad in hlapci stoje poleg in lopo molče. Imeli bi dosti dela; dvor bi bilo treba pospraviti in za živino narediti zasilen stan. Pa danes mora biti tiho na živem dvoru: notri v stenski dolbini za boga, ki je edina ostala od hiše, leži lepa gospodarica in umira!

MILIJONI V BLATU

Pri potopljaških delih v lesene opornike, ki so jih zabili leta 1841. ob ladijskem trupu, da bi se ne pogreznil v blato rečnega dna. Našli so tudi verige, s katerimi so tedaj skušali dvigniti trup na površino. Z iskanjem zaklada bodo nadaljevali.

Tatenbah

Je to znamenita zgodovinska povest, ki začne v kratkem izhajati v "Amer. Slovincu". Tatenbahi so prišli iz Bavarske na Štajersko, kjer so posedovali več gradov. Povest živo in nazorno pripoveduje o življenju Tatenbaha, ki se je zaljubil v hrvatsko junakinjo, s tem pa prišel na pozorišče zgodovine slovenskega naroda, ki mu je hvaležno priznal tisto mesto, ki ga je zavzel. Povest pa vse skozi prikazuje sliko, kako je naš zatirani slovenski narod šel skozi življenje pod nemškimi grofi in grajščaki. Pisatelj že v predgovoru govori s Stritarjem:

"In ti, moj rod? Kjer sodijo usode, Narodov se, tam glas se tvoj ne čuje. Kdaj ti ponosno vodil boš narode, Kdaj pride doba, da Slovan kraljuje?"

V tej zanimivi povesti je resnično kos trpečega slovenskega naroda. Že radi tega apeliramo na vse čitatele, da jo naj čitajo od kraja, da jim ne bo pozneje žal. Kdor bo prečital to povest točno, bo mnogo bolj poučen o težkem življenju, skozi katerega je moral naš mučeniški slovenski narod. Posebno je na mestu ta povest baš v tem času, ko isti stari sovražniki Slovanov ponovno dvigajo glave, da iste zasužnjijo.

Tistim, ki je potekla na list naročnina naj isto v redu ponove, da bodo deležni te zanimive povesti.

M. KLARICH & SON

STAVBENIK IN KONTRAKTOR
3121 So. Parnell Avenue,
CHICAGO, ILL.
Telefon Calumet 6509

GRADIMO

novе hiše, velike in male, prenavljamo hiše in razna poslopja. Gradimo garaže, popravljamo porče. — Sprejemamo mala in velika dela. — Delamo načrte za nove hiše, kakor tudi načrte za prenove in poprave.

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska katoliška podporni organizacija v Združenih Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

POSUJE ŽE 46. LETO.

Glavni urad v lastnem domu: 508 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA NAD \$4,450,000.00.

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 119.80%.

K. S. K. Jednota ima nad 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUŠTEV 185.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega 46-letnega obstanka \$6,960,000.00.

GESLO K.S.K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM in NAROD!"

Če se hoče zavarovati pri dobri, pošteni in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko od \$250.00 do \$5000.00 posmrtnine.

V Mladinskem oddelku K.S.K.J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelki je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnem narašča. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnine.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Asement primerno nizek.

K. S. K. Jednota nudi članstvu pet najmodernejših vrst zavarovanja.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervo izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih asesmentov. Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote", ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral (a) biti zavarovan (a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te mogočne in bogate podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoča h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spadajočega k tej katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb starosti od 16. do 60. leta. — Za nadaljnja pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 508 N. Chicago Street, Joliet, Illinois.

Pisano polje

J. M. Džanić

IVERI.

Nemško nazijsko časopisje se hudo posmehuje Angležem, ker tako ponižno klečeplazijo pred Stalinom, da bi se jim pridružil. Ni dvoma, da je Anglija v hudi krizi za svoj imperij. V sili se zlomek muhe žre. Rusija se bo odločila, ako se še ni, kamor se bo odločil Stalin, ker druge volje zdaj v Rusiji ni. Proti zvezi z Rusijo so katoliški krogi radi nevarnosti komunističnega ateizma, ker od ateizma se Stalin ne bo ločil in se ne more ločiti, ako noče zažajati lastne narave. Menda dela v tem smislu tudi vatikanska politika, in je naravno, da so naši slovenski antifašisti hudo huđi na papeža. Šaj bi bilo res od sile, ko bi papež zabranil širjenje ateizma, ki je tudi našim antifašistom punčica v očesu, dasi for the time present zavijajo oči in se delajo brumne in versko nevtalne. Ni pa pričakovati, da bi katoliški in papežev ali vatikanski vpliv mogel odločevati pri tem, kam se bo Stalin nagnil, ako se že ni. Demokracije so za zvezo z Rusijo in se ne bodo dosti ozirale na katoliške pomisleke.

Izgleda pa, da je prav Stalin sam zoper tako zvezo. Pravijo sicer, da ne zaupa Angliji in hoče garancije itd. To so bolj izgovori, saj Anglija klečeplazi. General Krivitzky je povedal, da gleda Stalin na Hitlera, kakor na polboga, in kakor gledajo nanj najudanejši nazijsti. Morda to nazijsti sami dobro vejo, ker so tako prešerno zbadljivi proti Angliji. Stalin se upa obrzati, ako se nagne na stran Hitlera. Politično je to precej gorostasno, in antifašisti se repenčijo, ampak idejno sta Stalin in Hitler na isti podlagi, in ideje odločujejo nezavestno celo pri samoderžih, ki poznajo le same sebe, nikogar drugega.

Ako se Rusija ne pridruži Angliji, ni odločilen pri tem kak katoliški ali vatikanski odpor, odločeval bo edinole Stalin sam, in Stalin bo odločil za-se, ne za Rusijo.

Nemški naziji se postavljajo, kakor kaže politično vreme. Kadar se nebo stemni, govorijo le o miru in mirnem sožitju z drugimi, o prostoru pod soncem za Nemce itd. Ko

Listen to and Advertise over

PALANDECH'S YUGOSLAV RADIO

Folk Songs and Music
Tamburiza Orchestra

Station WVAE, Every Sunday 1 to 2

533 S. Clark St., Chicago — Har. 3006

Pregleduje oči in predpisuje očala

23 LET IZKUŠNJE

DR. JOHN J. SMETANA

OPTOMETRIST

1801 So. Ashland Avenue

Tel. Canal 0523

Uradne ure: vsak dan od 9.

zjutraj do 8:30 zvečer.

IGRE ZA DRAMSKÉ ODRE

GUZAJ. — Igra v petih dejanjih, z ne prešteviliim osebjem. Igra ima zgodovinsko ozadje po ljudski povesti "Guzaj". Stanec 35c

IZGUBLJENA OVCA. — Igra v treh dejanjih prav zanimiva. 35c

KRIŽ IN SOVJETSKA ZVEZDA. — Drama v štirih dejanjih. Zelo zanimiva in priporočljiva vpraša za sedanje čase, ker je obnem poučna kam privedejo narode in ljudstva razni izmi 35c

Naročila pošljite na

Knjigarno Amerikanski Slovenec,
1849 West Cermak Rd.,
Chicago, Ill.

IZOLIRANA GARAŽA ZA DVA AVTA 133

Nizka cena letniških DOMOV \$575.00

Docela postavljene na vaših lotih z dobrim materialom, popolnoma dokončane. Vse delo z unijskim delavstvom.

KAREL KAFKA, poslovodja

CITY WRKG. & LUMBER CO. 2301 So. Crawford Avenue
Tel. LAWndale 3010
Odprto ob nedeljah 10 do 4

Tiskarna Amerikanski Slovenec

1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILLINOIS

Izdeluje vse vrste tiskovine, za društva, organizacije in posameznike, lično in pocenl.

Poskusite in prepričajte se!